

Pentei (Pfundtner) Antal, kitelepített budakeszi jegyző 1946 közepétől a kitelepítetteknek szerkesztett lapjában, a Magyar Értesítőben valóságos krónikáját alkotta meg akkori életüknek. Minden sora élő történelem. Lánya, Pentei (Pfundtner) Math (Máté) Edith őrizte meg ezeket a dokumentumokat. Pentei Antal Magyar Értesítőben megjelent írásaiból Albrecht György válogatott.

Karlsruhe 1946. július 10.

... Addig, míg a vonaton vagy a tábortan együtt voltunk, még közös volt a gondolatunk és a beszédünk, de mikor új lakhelyünkre kerülünk, éreztük, hogy ami egymáshoz fűz bennünket, a közös gondolat kicserélése és a beszéd, az új hírek hazulról, itteni hírek egymástól hiányzik, vagyis a kapcsolat köztünk nincsen meg, aminek hiányát érezzük. Ezért vetődött fel bennem az a gondolat, hogy annak a hiányzó kapocsnak a pótlására egy magyar lapot indítok, mely hivatva lenne bennünket, ha egymástól távol is vagyunk, lelkileg összehozni. Ha hazulról bennünket érdeklődő hír vagy levél volna, kérem azt velem közölni szíveskedjék.

1946. július 15.

... Ha időnként a városokban, falvakban és pályaudvarokon rég nem látott hazai ismerőssel találkozunk, az örömdölvölések után a legelső kérdés az, hogy mikor mehetünk haza, mikor dolgozhatunk újra elhagyott munkahelyeinken, szántóföldjeinken s műhelyeinkben. Ez a kérdés naponta ezerszer és ezerszer vetődik fel. ...várjuk a világ sorsának fordulását, hogy egy szép napon megint hazakerülünk elhagyott hazánkba, hogy megkezdhesük közösen a nagy munkát, az ország újraépítését. ...

...A Südkurier német újság írja: beszélnek egy rendeletről, mely a menekülteknek az otthonukba való hazaszállításáról szólna. Visszamaradnának csak azok, akiknek az otthonuk teljesen szét van bombázva, s akiknek a jövőjük otthon teljesen bizonytalan. Sajnos a rendelet megjelenéséről csak beszélnek, írja az újság, azonban ilyen rendelet nem létezik. ...

... Az Amerikai Egyesült Államok kiküldöttje Dr. Michelfelder, ki éppen egy többhetes tanulmányútról tért vissza Németországból, kijelentette, hogy ha a következő két-három hónap alatt nem kerül sor hathatós segítségre, úgy tömeges éhhalál lesz Németországban. ...

... A magyar kormány a gyors infláció miatt július elején kibocsátotta a száz quadrillió pengő névértékű bankjegyet. Számokban kifejezve: 100 000 000 000 000 000 000 000 000 ...

... A magyar kormány augusztus hó 1-én új pénznemet hoz forgalomba, és pedig „Forint” elnevezéssel. (A történet fonákja: a később sikeresnek bizonyult pénzrögzítés terveinek kidolgozását rábízták egy rabra. És ahelyett, hogy a börtönbeli jó munkájáért, ha nem is kitüntetését adtak volna neki, de legalább meghagyták volna az életét, a kész anyag átadása után köszönet helyett kivégezték dr. Imrédy Bélát. A.Gy.)

... Magyarországon az Űrnapj körménetet, valamint más vallási körméneteket, zarándoklatokat betiltották. ...

... Eduard Benes csehszlovák köztársasági elnök a Párizsban tárgyaló négyhatalmi külügyminiszteri értekezleten panasszal fordult a magyar kormány ellen azért, mert a magyarok

Hétköznapi történelem

nem tartják be a magyar-szlovák áttelepítési szerződés pontjait, s a szlovákok Magyarországról történő kitelepítését akadályozzák. ...

... Magyarországra levelet csak német, angol francia, orosz és lengyel nyelven lehet írni. Tehát magyar nyelven írott leveleket a cenzúrán vagy visszaküldik, vagy megsemmisítik. ...

... Budakeszin oroszok voltak beszállásolva. Parancsnokságuk az Erdő utca 2. szám alatt Fischer József házában volt. A ház Erkel utcai bejáratánál diadalkapu volt felállítva. ...

... Ternyák Géza káplán a fiúk, az apácák pedig a lányok részére ifjúsági szervezetet szerveznek. A szervezés valószínűleg nem fog sikerülni, mivel időközben megjelent a kormány tiltó rendelete. ...

... May Alajos keresi nagybátyját, Bojczuk Ágoston szobafestőt, aki a Fő u. 16.-ban lakott.

... Özveggy Esl Lajosné részére a lap szerkesztőjénél egy levél van hazulról. Cím hiányában nem kézbesíthető. ...

1946. augusztus 1.

... Baden-Württembergben a helyi tájszólás teljesen elűt a Budapest környéki svábok beszédétől. A mi embereink legjobban az osztrák és bajor városi embereket értik meg. ...

... A párizsi magyar békeszerződés tervezete szerint Magyarország hadereje legfeljebb 65.000 főből állhat, beszámítva a dunai folyamórséget is. Repülőgépekből kilencvenet tarthat. Azokból azonban legfeljebb hetven lehet harcra alkalmas gép. ...

...A megszálló orosz hadsereg a békeszerződés aláírásától számított 90 napon belül hagyja el Magyarországot. ...

... Mindszenty József hercegprímás a magyar püspöki tanács nevében tiltakozott Nagy Ferenc miniszterelnöknél a katolikus ifjúsági szervezetek feloszlása miatt. A hercegprímás kijelentette, hogy a felhozott vádak alaptalanok. ...

... Csák József dr. községi orvosunknak a kitelepítés óta oly kevés a betege, hogy rendelési idejét délelőttre helyezte át, s délután bérelt földjeit művelni családja segítségével. ...

... Szováti Ferenc volt villamoskalauz mint törvénybíró van a községnél alkalmazásban. Közszolgálata alatt megszerezte Weber Antal Fő u. 183. alatti házat, valamint 25 hold földet, 2 tehenet, 2 lovat, 2 csikót, s sok szárnyas állatot. Gazdaságának vezetésére két gazdasági cselédet kénytelen tartani, mivel a gazdasági munkát saját maga közszolgálata miatt elvégezni nem képes.

... Pünkösdi hétfőn a magyar hadifoglyokért és a távol lévőkért a templomban lévő Mária képhez Budapestről, a hívősvölgyi szentföldről, Pátyról, Biáról, Törökbálintról, Alsónémediből és további községekből nagy zarándoklat volt. (Még a kormány tiltó rendelete előtt. PA)

... Szép Űrnapj körménete volt az idén Strimpfelbrunn (Mosbach közelében) kisközségnek. Az Oberdielbachban lakó budakesziek

katolikus templom hiányában oda járnak misére. ...

... A Magyarországról kitelepítettek között egy német felhívás alapján, melyet egyes községekben közhírré tettek, elterjedt a hír, hogy a magyarok visszatérhetnek otthonukba. Ebben az ügyben jártam a baden-württembergi menekültügyi kormánybiztosnál, aki azt a felvilágosítást adta, hogy a Stuttgartban lévő magyar hazatelepítési irodánál jelentkezhetnek azok a magyar állampolgárok, akik 1946 előtt menekültek Németországba, vagy akik mint elbocsájtott hadifoglyok maradtak a német birodalomban, illetve az amerikai zónában. A felhívás tehát a kitelepítettekre nem vonatkozik. ...

... Felhívás: A bruchsal környeztetben lakó budakesziek augusztus 11-én a budakeszi búcsú napján Bruchsalban találkozót rendeznek. A találkozó délelőtt a vonatok beérkezésétől délután a vonatok indulását tart. Élelmet mindenki hozzon magával, italról gondoskodunk. ...

... Ruppl Antal szabó családja keresi Schultz Antal Budakeszi Fő u. 164. alatti volt lakost. ...

1946. augusztus 15.

... Rajk László magyar belügyminiszter az orosz követeléseknek megfelelően 241 egyesület működését, köztük a katolikus gazdaszövetség ifjúsági szervezetét, valamint a magyar cserkészteket tiltotta be. ...

... A békeszerződés tervezete szerint a Szovjetunió Magyarországtól 200 millió dollárt követel jótételek címen, valamint 100 millió dollárt Csehszlovákia és Jugoszlávia részére. Magyarország határa a volt trianoni határ lesz. A Szovjetunió a Romániából Magyarországon keresztül Ausztriába vezető vasútvonal biztosítására kisebb haderőt tarthat vissza Magyarországon. ...

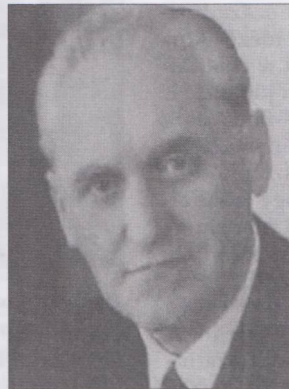
... Moszkvában Badel Smith, az Amerikai Egyesült Államok ügyvivője Molotov orosz külügyminiszternek jegyzéket nyújtott át, amelyben az amerikai kormány szemrehányást tesz Oroszországnak, hogy Magyarországról élelmiszert és fontos nyersanyagokat szállít el. ...

... Bruchsalban 1946. augusztus 11-én megtartott budakeszi búcsú napján körülbelül 500-600 ember jött össze az előre lefoglalt vendég-léhségekben. A városban aznap csupa örömteljes, vidám arcokat lehetett látni, akik aznap elfelejtették, hogy elűzöttek. Ha az ember a vendéglőben volt, vagy az utcán járt, csupa ismerőst látott. Mindenki úgy érezte, hogy aznap otthon van Budakeszin. ...

... Theisz János volt budakeszi lakos keresi Theisz Sebő torbágyi hozzátartozóit. ...

... Preisler Jánosné szül. Weber Mária keresi Weber Ferencné szül. Lechner Anna volt telki lakost. ...

... Baumgartner György budajenői lakos keresi édesanyját Baumgartner Józsefné szül. Peragovits Mária 60 éves, utóljára volt perbáli lakost, aki a perbáli szállítmánnyal érkezett ki.

Pentei Antal

60 évvel ezelőtt

1946. szeptember 1.

... A párizsi béketárgyaláson dr. Gyöngyösi külügyminiszter többek között kijelentette, hogy Romániában a magyar kisebbség jogait úgy a politikai, mint a gazdasági életben elrabolták. Kijelentette, hogy a magyarok ezerszámra kénytelenek órák alatt elhagyni Csehszlovákiát. A jelenleg Csehszlovákiában élő magyarok jogait elvették, munkát nem kaphatnak, a magyar nyelv és népszokások a nyilvános életben meg vannak tiltva, s azok használata büntetéssel jár. ... Augusztus 1-jével életbe lépett a Forint. A váltás: 200 millió pengő = 1 forint. Egy munkás havi keresete 40-45 forint. Egy tisztviselőé 230-300 forint. Néhány ár: 1 kg kenyér 96 fillér, 1 liter bor 4-5 forint, 1 kg cukor (jegyre) 7,50, 1 kg zsír 10,50, 1 kg hús 10,50, egy cipő 150-200 forint, egy női harisnya 15 forint, egy kész férfiruha 450-600 forint. ...

... Miután a forint tartós pénznek ígérkezik, a kereskedők az infláció alatt elrejtett áruikat a piacra dobták, s így egylegre az élelmiszer kivételével a többi áruból bőség mutatkozik. ...

... Budakeszin új cseplőgép tulajdonosok: Vidó (volt cipészsegéd), Kovács, Gecző, Szováti, Nagy Ernő és Drigán. ...

... Nagyon szép Szent István Napot tartottak a kitelepítettek 1946. augusztus 25-én Bad Wimpfenben. A mise közben a hívők magyar miseénekeket énekeltek. Killinger Hugó, volt békásmezei káplán magyar nyelvű szentbeszédében új erőt öntött az elcsüggedt lelkekbe, s türelemre buzdította a híveket. A mise végén a Magyar Himnuszot énekeltek a hívek. Az ének alatt nem maradt szem könny nélkül. Az ünnepségen kb. 350-400 magyar vett részt. ...

... Deberle Ferenc keresi a Budaörsről kitelepült Kozolits Alajost, valamint a Zsámbékról kitelepült Lotzher Ferencet és Schneider Györgyöt. ...

1946. szeptember 15.

... Egy átlagos testsúlyú embernek napi 1680 kalóriára van szüksége. Németországban az átlagfogyasztó jelenleg napi 1250 kalória értékű élelmiszert vásárolhat jegyre. ...

... A párizsi békekonferencián Tatarescu román helyettes-miniszterelnök visszautasította azon magyar állításokat, hogy Romániában rossz bánásmódban részesítik a magyar kisebbséget. ...

... A kommunista párt vizsgálatot indított Budakeszin a budakeszi kommunista párt vezető tagjai ellen, s kiderült, hogy azok a főjegyzővel az élükön panamáztak. Vidó Lajos főjegyző vezetésével kb. 200 mázsa búzát sikkasztottak el a községi lakosság által leadott mennyiségből.

... Dr. Kövecz László fogságból visszatért és újból megkezdte rendelését. ...

... Alsässer György értesíti édesanyját, aki utoljára Budaörsön a Budakeszi út 75. sz. alatt lakott, hogy a 236. számú orosz hadifogolytáborban van és egészséges. ...

... Lux János, volt pesthidegkúti lakos kerésemfiamat, aki 1925-ben született. Utoljára 1944-ben adott életjelt magáról. ...

1946. október 1.

... Baden-Württemberg menekültügyi megbízottainak megállapítása: „A menekültek és kiutasítottak problémája az elkövetkező télen katasztrófát idézhet elő!” Az emberek nagy többsége hónapok óta éheznek. Az elégtelen táplálkozás, az angolkór és a tuberkolózis nagy számban szedi áldozatait a kiutasítottak gyermekei közül. ...

... Clementis cseh delegátus a párizsi békekonferencián bejelentette, hogy a Csehszlovákiában élő 200.000 magyar áttelepítésével a kisebbségi kérdés teljes rendezést nyerne. Clementis visszautasította a magyar kiküldöttek azon indokát, hogy Magyarországon nincsen hely az áttelepítettek részére azzal, hogy rámutatott, Magyarországról 400.000 németet telepítettek ki és így a magyarok részére elegendő hely maradna. Szerinte a kisebbségi kérdést csak az általuk javasolt módon lehet megoldani, és ez érdeke Európának és a békének. ...

... A budapesti „Kis Újság” 1946. szeptember 3-án megjelent cikkéből: A három jómadár - A téli hónapokban nyugtalanító hírek érkeztek Budakesziről. A régi és új telepesek, akik nem voltak a kommunista párt tagjai, rettegve emlegették Vidó Lajos főjegyző, Korai Győző kommunista párttitkár és Kovács József, a földigénylő bizottság elnökének a nevét. ... Vidó és társai letartoztatása és a község éléről történő eltávolítása után az előjáróság választása rövidesen megtörténik. ...

... Hadifogságból hazatért Szauner András (neje Eszterle Teréz) és Taffermer János (neje Moser Julianna). ...

... Az Amerikai Egyesült Államok jegyzéket intézett a szovjet kormányhoz, hogy a szovjetek július 27-i jegyzékében említett szovjet segítség abból áll, hogy a magyar gazdasági életből jóvátétel formában elvont javakat időnként nem vonja le. Időközben tapasztalható, hogy a lefoglalt javak elszállítása a szovjet hadsereg által tovább folytatódik. ...

... Solymári búcsú Karlsruhe-ban. A kitelepített solymáriak Karlsruhe Ruppurr nevű városrészében tartotta meg 1946. szeptember 8-án a búcsúnapját. A kitelepített mányiak szeptember 15-én Leimen községben tartották meg búcsújukat. ...

... A Caritas szövetség 1946. szeptember 21-én Szűz Mária tiszteletére a kiutasítottak részére zárandoklatot rendeztek Bruchsalban, amelyen több mint hétezer ember vett részt. ...

... Lack Jánost és nejét Wiest Katalin budajenői lakosokat keresi a bátyj, Lack József. ...

... Georg Józsefné keresi anyját és testvérét, özv. Német Mihályné és Német Antal telki kiutasítottakat. ...

1946. október 15.

... A helyzet valóban túlfeszített a helyi lakosok és az idetelepített emberek között. Az okok kézenfekvők. Nem a mi kívánságunk volt ide áttelepülni. Most azonban itt vagyunk, nekünk is jogunk van emberhez méltó életet élni. A németek összessége vesztette el a háborút. Mi kiutasítottak tudjuk, hogy mit jelent ez. Hisz elvesztettük otthonunkat, házainkat, gazdaságainkat, berendezett lakásainkat, férjmemünket, ruháinkat, készpénzünket és megtakarított pénzünket, földjeinket, üzleteinket, műhelyeinket és nem utolsó sorban munkahelyünket. Az itt lakók mindezek birtokában vannak. Tudjuk, hogy nekik is áldozatot kellett hozniuk. Mi értékeljük az áldozatokat, mert mi tudjuk, hogy mit jelent áldozatot hozni. (...) A felelősök kötelessége mindkét részen minden erejükkel megakadályozni, hogy az itt lakók és a menekültek között ne jöjjenek létre szellemi válaszfalak. Nem szabad odáig fejlődnie a dolgoknak, hogy a menekültek a nyomor és az elkeseredés súlya alatt anarchiába sodródjanak. M.H. ...

... Jerzsabek Ferenc Menzingen községben egy izléses, tisztá mérszáros és hentesüzletet nyitott. A szép üzlet és az előzékeny kiszolgálás a községben nagy örömet okozott. ...

... Telcher Sebő volt nagykovácsi lakos keresi Fischer Mártát volt fehérvári lakost. ...

... Ederle Andrásné volt budakeszi lakos keresi azt a két budaörsi katonát, akik 1945. szeptember végén jöttek haza Németországból és Hamburg környékén együtt voltak Ederle Andrással a kórházban. ...

... Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a lap szerkesztője nevében egy ismeretlen egyén keresi fel a kiutasítottakat. Mint a szerkesztő megbízottja és munkatársa hamis és valótlan híreket terjeszt és felvilágosításokat ad. Kérjük olvasóinkat, hogy megjelenése esetén igazoltatni szíveskedjenek. ...

1946. november 1.

... Hadifogságból hazatértek: Nattó Ferenc Mező u., Winkhardt János Széchenyi u., Folláth József (neje Mayer), Marhoffer József pék, Merkl Aladár, Holl Mátvás. ...

... Komlós Ferenc zsámbéki főmolnár keresi sógorát, Heidenreich György pesthidegkúti kovácsmestert. ...

... Németország nyugati részében szétszórva élünk rokonainktól, testvéreinktől. Ismerőseinktől elszakítva ünnepeljük idegenben az első Mindenszentek ünnepét. Nincsen nap, hogy gondolatban ne járnánk végig falunk utcáit, ne látnók határát, ne hallanók harangjainak zúgását, ne lépnénk udvarunkba, és ne nyitnánk be szüleink házába. Emlékszünk minden zengzuga, minden bútordarabra. Gyakran látjuk falunk temetőjét, ahol őseink, drága nagyszüleink, szüleink, testvéreink, gyermekeink aluszszák örök álmukat. (...) Nem tudunk mécses gyújtani, mert nincsen, de lélekben ott vagyunk drága halottainknál éppúgy, vagy talán még bensőségesebben, mint azelőtt. Megsimogatjuk, átöleljük keresztfáikat... s ha leszáll az est, és megszólalnak falunk templomának harangjai, közös imára gyűlünk. (...) Hallod az otthon

